

УДК – 316.32

С. Сокол

(Тернопільський інститут МАУП)

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Явище, що істотно впливає на макроекономічні зрушення та реформи, що проводяться в країнах з перехідною економікою, – глобалізація. Передумовами процесів глобалізації стали інформаційна революція, яка забезпечила технічну базу для створення глобальних інформаційних сіток, інтернаціоналізація капіталу і жорсткіша конкурентна боротьба на світових ринках, дефіцит природних ресурсів і загострення боротьби за контроль над ними, демографічний вибух, а також посилення техногенного навантаження на природу та розповсюдження зброї масового знищення, яке збільшує ризик всезагальної катастрофи. Вказані фактори, незважаючи на їх різноманітність, тісно зв'язані між собою, і їх взаємодія визначає складний і суперечливий характер глобалізаційних процесів. Інформаційні технології створюють реальну можливість для різкого прискорення економічного, наукового, культурного розвитку народів планети, для об'єднання людства в співтовариство, яке усвідомлює свої інтереси і відповідальність за долі світу. Вони ж можуть служити засобами поділу світу і посилення конфронтації. Всі ці фактори породжують як загальні, так і специфічні тенденції сучасного розвитку країн з перехідною економікою, в т.ч. і України. Зокрема, Україна опинилася в сильній залежності від економіки Заходу. Отримуючи підтримку в проведенні реформ від Міжнародного валютного фонду, Світового банку, США та інших західних країн, Україна йдучи шляхом поступу змушена рахуватися з їхніми вимогами. У такій ситуації буває важко зважати на реальний стан справ в країні, менталітет народу, шукати власну економічну модель. Наша держава стала одним з головних об'єктів глобальної експансії Заходу і, на жаль, за роки своєї незалежності не змогла скористатися можливостями третьої ядерної країни світу і одержати гідну економічну компенсацію за свою унікальну ініціативу добровільного ядерного роззброєння.

Розвиток економіки і соціальний устрій та цивілізаційні особливості держав є різними категоріальними структурами. У суто економічному плані залежність України від Заходу, від світової капіталістичної системи, безумовно, тільки посилюється. Ніякої економічної альтернативи Заходу Україна поки що не запропонувала. Але з цього не випливає, що всі інші сфери суспільного життя повинні бути принесені в жертву економічній необхідності. Ігнорувати закони ринку неможливо, але й абсолютизувати їх небезпечно, підводячи під них культурні й духовні аспекти існування людей у суспільстві.

Вважаємо, що при всій різноманітності акцентів та при різних означеннях суспільства після капіталізму, важливішим є не конкуренція концепцій, а їхня здатність до накопичення інформації про поточні і майбутні трансформації. В основі проблематики українських реформ лежить пошук необхідних для прогресу країни принципів і форм організації суспільного життя в економіці, політиці, соціальній сфері, культурі. Для цього існує великий світовий досвід, здобутий не стільки в результаті теоретичних пошуків, скільки зумовлений потребами суспільної практики.